

Лена Леванцэвіч ♦ Lena Levantsevich

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, Беларусь

Belarusian State University, Belarus

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-0425-6690>

e-mail: lewalena@mail.ru

**Мянушка як складнік дыялектнай рэгіянальнай
моўнай карціны свету**

The Nickname as a Component of the Regional Dialectic Linguistic Worldview

Przezwiśko jako składnik dialektalnego regionalnego językowego obrazu świata

ABSTRACT: This article defines the concept of the regional linguistic worldview, outlines the role of dialectal onyms in the formation of the linguistic worldview, and analyzes unmotivated nicknames from the Brest-Pinsk Polesie, which correlate with dialectal lexemes (localisms). The aim of this study is to determine the meaning of dialect words that correlate with nicknames of the inhabitants of the Brest-Pinsk Polesie, and to demonstrate the representation of onomastic knowledge in the regional linguistic worldview. The comparison of onyms with dialectal appellatives is of particular interest, because it reveals the etymology not only of dialectal onyms, but also of official surnames, toponyms and hydronyms. These units contain anthroponymic knowledge, which reflects human vision and perception of the world, which was formed as a result of the conceptualization and categorization of the surrounding world.

KEYWORDS: Regional linguistic worldview, nickname, localism, dialect onomastics, Polesia.

Брэсцка-Пінскае Палессе як рэгіён Беларусі цікавіла і цікавіць даследчыкаў розных галін навукі – гісторыкаў, археолагаў, дыялектолагаў, этналінгвістаў, фалькларыстаў, мастацтвазнаўцаў і інш. Даследаванне мовы гаворак Брэсцка-Пінскага Палесся патрабуе пільнай увагі па многіх прычынах, сярод якіх варта назваць наступныя: тэрыторыя знаходзіцца ў зоне кантактаў з іншымі мовамі (польскай, украінскай); рака Ясельда працяглы час уяўляла сабой частку этнічнай мяжы паміж славянамі і балтамі; з Палессем звязана першае масавае перасяленне славян; на тэрыторыі Брэсцка-Пінскага Палесся вылучаецца немалая колькасць груп, падгруп і мікрагруп гаворак, таму дыялектолагі гавораць пра стракатасць

іх узаемнага тэрытарыяльнага размяшчэння, пра расчлянёнасць і дробнасць іх тэрытарыяльных частак; па шэрагу архаічных моўных рыс гаворкі Палесся звязваюцца з паўднёва- і заходнеславянскімі гаворкамі.

Рэгіён адметны ў моўным плане, бо тут захавалася шмат фанетычных, граматычных і лексічных архаічных рыс. Гэтаму спрыялі як гісторыка-культурныя падзеі, так і прыродна-ландшафтныя адметнасці тэрыторыі. Сёння мы можам гаварыць пра рэгіянальную моўную карціну свету Брэсцка-Пінскага Палесся, якую фарміруюць і вызначаюць найперш дыялектныя моўныя адзінкі, тыя словы, што адрозніваюць названы рэгіён ад іншых, утвораны і ўжываюцца носьбітамі мовы і не маюць афіцыйнага статусу, а гэта, у першую чаргу, безэквівалентная лексіка, мікратапонімы, мянушкі, неафіцыйныя імёны. Разам з літаратурнымі моўнымі адзінкамі яны дазваляюць сфарміраваць цэласнае ўяўленне пра асаблівасці нацыянальнай моўнай карціны свету. Літаратурная айканімія і антрапанімія Брэсцка-Пінскага Палесся на сёння даследаваны ў дастатковай ступені, існуюць як манаграфічныя працы і слоўнікі, так і асобныя артыкулы. Вывучэнне ж дыялектнай анамастыкі, у прыватнасці мікратапонімаў і мянушак, толькі распачынаецца. Адсутнічаюць і спецыяльныя даследаванні па безэквівалентнай дыялектнай лексіцы ў дачыненні да літаратурнай беларускай мовы.

Тэрмінам *безэквівалентная* мы можам карыстацца і ў кантэксце анамастычнай дыялектнай лексікі, мянушак і мікратапонімаў, бо яны таксама не перакладаюцца на літаратурную мову без сэнсавых страт. Названыя адзінкі адлюстроўваюць не толькі асаблівасці развіцця ўласнамоўных (фанетычных, марфалагічных, словаўтваральных) фактаў, але і духоўны свет, культуру, побыт, менталітэт, каштоўнасныя пазіцыі жыхароў Брэсцка-Пінскага Палесся. Антрапанімічную прастору названага рэгіёна варта разглядаць як асаблівую лексічную сістэму, якая функцыянуе згодна з агульнымі законамі мовы, але мае і сваю рэгіянальную спецыфіку.

У сувязі са зменай парадыгмы даследавання сёння лінгвістаў цікавіць вывучэнне моўных адзінак з пазіцыі кагнітыўнага падыходу, які дапамагае выявіць суадносіны адзінак моўнага і канцэптуальнага ўзроўняў. Даследаванне кагнітыўных структур і асаблівасцей іх моўнай рэпрэзентацыі актуальна ў межах сучасных лінгвістычных задач, звязаных, у тым ліку, з паглыбленым вывучэннем жывых беларускіх гаворак, з неабходнасцю анамастычнага даследавання кожнага рэгіёна, паколькі дыялектная анамастыка (мянушкі і мікратапонімы) уяўляе сабой своеасаблівы пласт анамастычнай лексікі ўвогуле. У мянушках і мікратапонімах захаваліся дыялектныя словы, адметныя моўныя, гістарычныя і культурныя традыцыі. Супастаўленне онімаў з дыялектнымі

апелятывамі ўяўляе сабой пэўную цікавасць, паколькі дазваляе выявіць этымалогію не толькі дыялектных онімаў, але і афіцыйных прозвішчаў, тапонімаў, гідронімаў. Аналіз мянушак і мікратапонімаў дазваляе таксама выявіць тыя дыялектныя агульныя назвы прадметаў і рэалій, якія не зафіксаваны дыялектнымі слоўнікамі.

Мянушкі, для разумення якіх трэба ведаць дыялектны матэрыял, рэпрэзентуюць як індывідуальную, так і калектыўную моўную свядомасць. Яны разам з неафіцыйным уласным іменем паказваюць на канкрэтную асобу. Гэтыя адзінкі ўтрымліваюць антрапанімічныя веды, якія адлюстроўваюць бачанне і ўспрыняцце свету чалавекам, што склаліся ў выніку канцэптуалізацыі і катэгарызацыі навакольнага свету. Як адзначае Алена Жалніна,

На субординатном уровне представлены неофициальные имена, уличные/дворовые фамилии и прозвища, сохраняющие свои локальные особенности на фоне общерусской ономастической традиции. Именно этот уровень репрезентирует региональную антропонимическую картину мира [Жалнина 2013: 17].

Навукоўцы лічаць, што антрапанімічная карціна свету з’яўляецца адным са спосабаў рэпрэзентацыі канцэптуальнай карціны свету ў мове.

Распрацоўкай тэарэтычных праблем “моўнай карціны свету” і пытаннямі іх практычнай рэалізацыі займаецца навуковая школа доктара філалагічных навук, прафесара Калерыі Дзямідавай. Прафесар вызначае дыялектную моўную карціну свету наступным чынам: гэта “схема восприятия действительности, сложившаяся на протяжении многих веков существования социума, ограниченного определённой территорией и природными, экономическими, хозяйственными условиями жизни” [Демидова 2008: 68].

Рэгіянальная моўная карціна свету (РМКС) з’яўляецца часткай як дыялектнай, так і нацыянальнай карціны свету. РМКС утрымлівае адметныя рысы светабачання і светаразумення жыхароў Брэстчыны. Гэтыя рысы прадвызначаюць істотныя прыкметы этнакультуры і іх моўную рэпрэзентацыю на тэрыторыі існавання заходнепалескіх гаворак. РМКС – гэта, з аднаго боку, фрагмент дыялектнай моўнай карціны свету, якая мае свае асаблівасці ў адлюстраванні свету ў адпаведнасці з умовамі пражывання (прыродна-геаграфічнымі і гістарычнымі), з характэрнымі рысамі рэгіёна як гісторыка-культурнай зоны. З іншага боку, у рэгіянальнай карціне свету больш аб’ёмны характар, бо, з’яўляючыся фрагментам усёй нацыянальнай карціны свету, яна, акрамя дыялектнага, змяшчае літаратурны і прастамоўны кампаненты. Пад РМКС

мы разумеем гістарычна сфарміраваную ў паўсядзённай свядомасці моўнага калектыву пэўнага рэгіёна і адлюстраваную ў мове сукупнасць уяўленняў пра свет, якія сфарміраваліся як вынік моўнай, маўленча-разумовай дзейнасці многіх пакаленняў людзей, а таксама адлюстраваныя ў мове асаблівасці нацыянальнага характару і менталітэту [Леванцэвіч 2025: 123].

РКМС, як і ў цэлым дыялектная карціна свету, больш багатая на лексічныя сродкі з іх паняццёвым і канататыўным зместам, чым літаратурная мова. Некадыфікаваная, неўнармаваная дыялектная мова змяшчае ў сабе архаічныя адзінкі і словаўтваральныя фарманты: словы з разнастайнымі словаўтваральнымі элементамі, якія могуць існаваць толькі ў дыялектнай мове, словы з канататыўнай афарбоўкай, якая выражаецца як экспліцытна, так і імпліцытна. Эмацыянальная афарбоўка моўных адзінак можа быць разнастайнай: ад меліяратыўнай і нейтральнай да пэяратаўнай. У дыялектных рэгіянальных назвах з'яў, прадметаў побыту, найменнях расліннага і жывёльнага свету вербалізуюцца духоўныя вартасці прадстаўнікоў нацыянальнай супольнасці.

Як ужо адзначалася, мянушкі ўтрымліваюць імпліцытную інфармацыю пра духоўную культуру і светабачанне, менталітэт мясцовых жыхароў, пра іх традыцыі. Этнакультурны кампанент выяўляецца праз моўнае выражэнне, праз асаблівасці намінацыі.

Акрамя моўных фактараў, на ўтварэнне мянушкі ўплываюць прыродныя і кліматычныя ўмовы рэгіёна, характар засялення тэрыторыі ў розныя гістарычныя перыяды, нацыянальны склад жыхароў, іх працоўная і прафесійная дзейнасць, побытавыя ўмовы, ступень сувязі з буйнымі населенымі пунктамі (гарадамі). Людзі, якія жывуць у розных гістарычных, кліматычных, культурных, лінгвістычных і сацыяльных умовах, па-рознаму выбіраюць матывавальную прыкмету, і розныя прадметы і рэаліі становяцца асацыятарам мянушкі.

Пры аналізе мянушак як складніка моўнай карціны свету актуальным з'яўляецца пытанне адбору імён-мянушак для даследавання. Асноўным крытэрыем адбору будзе выяўленне сутнасці і працэсу ўзнікнення наймення. Пры адборы фактычнага матэрыялу (мянушак) варта ўлічваць наступныя аспекты: 1) асацыяцыі, якія ўзнікаюць у намінатару пры выбары наймення; 2) сувязі паміж суб'ектам намінацыі і рэаліяй; 3) моўныя сродкі, выкарыстаныя ў працэсе намінацыі; 4) асноўныя (ключавыя) канататыўныя значэнні; 5) вартасныя і паняццёвыя бакі рэаліі, якія выдзяляе намінатар; 6) рэпрэзентацыя характарыстыкі суб'екта ў мове; 7) фарміраванне кагнітыўных мадэлей, якія забяспечваюць утварэнне мянушкі; 8) суадносіны мянушкі з апелятывам; 9) крытэрыі выбару імя-мянушкі, якая адлюстроўвае пазітыўныя або негатыўныя рысы характару асобы.

Мянушкавы (палявы) матэрыял збіраўся на тэрыторыі Брэсцка-Пінскага Палесся з 2007 па 2024 год аўтарам артыкула. Таксама выкарыстаны вынікі дыялекталагічных экспедыцый за апошнія 10 гадоў, праведзеных са студэнтамі філалагічнага факультэта БрДУ імя А. С. Пушкіна падчас летніх вучэбных практык. Аўтар даследавання кіравала гэтымі экспедыцыямі.

Звернем увагу на мянушкі, утвораныя на аснове дыялектнай лексікі, бо найперш у іх адлюстравана своеасаблівае мысленне носьбітаў пэўнага дыялектнага кантынуума. Намі вылучана дзве групы мянушак, якія мы суадносім з дыялектнымі апелятывамі. Першая група мянушак з’яўляецца матываванай, у аснове наймення ляжыць дыялектнае слова, якое ўжываецца носьбітамі дыялекту і сёння – *Бздзю́ха* ‘порхаўка’, *Блы́нда* ‘блындацца/хадзіць без справы’, *Блышч́ачы* ‘бліскачы’, *Бобот́янка* ‘боботыты/біць у бубен’, *Бу́нька* ‘бурбалка’, *Бэ́ркой* ‘шапка бэрочка’, *Гура́ль* ‘назва гармоніка’, *Дерка́ч* (*Дырка́ч*), *Дэ́ркачы́ха* ‘змецены венік’, *Джэ́мік* ‘джом/жмых’, *Джэ́гля* ‘джэгляе/кульгае’, *Дра́та* ‘ніткі з драты’, *Дры́гало* ‘дрыгаты/дрыгаць’, *Кавэ́ня* ‘кавенька/кульбака’, *Кальку́ха* ‘покалены/брудны’, *Кну́рык* ‘вяпрук’, *Копы́ця* ‘капа сена’, *Коцуба́* ‘качарга’, *Крыша́н* ‘суп’, *Кувту́ля* ‘ковтуната/кудлата’, *Кулю́ня* ‘кулун/від сякеры’, *Лабэ́д* ‘лабэдзікі/бліңцы з цёртай бульбы’, *Лёпа*, *Лёпай* ‘ляпаты/стукаць’, *Околóты* ‘околот/абмалочаны сноп’, *Пазю́р* ‘пазногаць’ і інш. [МБ 2024].

Прыведзеныя далей найменні складаюць другую групу і адносяцца да мянушак з неўстаноўленай матывацыяй (ці да нематываваных): носьбіты дыялекту не змаглі патлумачыць, чаму чалавека так іменавалі; сёння ў гаворцы насельнікаў не існуе і слова, з якім можна было б суаднесці мянушку. Трэба адзначыць, што выдадзены “Дыялектны слоўнік Брэстчыны” фіксуе толькі адзінкавыя дыялектныя словы, на аснове якіх, магчыма, узніклі наступныя мянушкі: *Бара́ха*, *Баршкóвы*, *Бóлбасы́ха*, *Бузю́мовы*, *Бурды́ло*, *Бындыро́ва*, *Геп*, *Гу́цовы*, *Каманы́шэны*, *Асіто́новы*, *Бабу́ча*, *Бабучы́ха*, *Багамазы́ха*, *Багі́ля*, *Бадэ́*, *Быдзыго́н*, *Баля́ба*, *Банады́шчык*, *Бандро́*, *Барба́новы*, *Бахма́н*, *Бая́рка*, *Бец*, *Боц*, *Буц*, *Бітёвы*, *Блёк*, *Богáн*, *Бода*, *Бóрух*, *Бóсёвы*, *Бонах*, *Бру́ндзя*, *Брыду́ны*, *Бры́тан*, *Бут*, *Буя́нэц*, *Быдю́чы́ха*, *Бызлó*, *Бы́кус*, *Бындра́ч*, *Бынду́льчыны*, *Бы́рчыны*, *Бэ́лічка*, *Бэ́льбі́ха*, *Бэ́льгэм*, *Бэнь*, *Бэ́нэсь*, *Бэ́нэсyoчóк*, *Вірыч*, *Ві́та*, *Вра́тніковы*, *Гадэ́ля*, *Гадэм*, *Гала́йчык*, *Гаму́ла*, *Гантыковы*, *Га́пы*, *Га́рбары́ха*, *Гарма́ны́ха*, *Га́рцовы*, *Гатымо́ны*, *Гер*, *Гіге́шко*, *Гі́нда*, *Гі́нцáк*, *Гі́псу́к*, *Гіру́н*, *Глёз*, *Гна́лько*, *Гомáнко*, *Гонджу́кі*, *Гопля́к*, *Го́пман*, *Грэч*, *Гу́леў*, *Гу́цюкоў*, *Гыру́н*, *Гэ́ргэлы́ха*, *Гэ́цлэ*, *Джы́нджэ́р*, *Джы́нка*, *Дзы́нька*, *Дóдзік*, *Зне́ганка*, *Зну́скі*, *Золю́к*, *Зуй*, *Зу́па*, *Зухна́*, *Зу́шэль*, *Зы́ндэль*, *Зэ́йда*, *Зэ́лько*, *Кавру́х*, *Калаку́т*, *Калашва́н*, *Калэ́нык*, *Каля́й*, *Ка́ма*, *Кана́рковы*, *Кáнтэ́р*, *Капаё́л*, *Капе́рка*, *Капэ́жовы*, *Карака́тас*, *Кардю́к*, *Каўга́нка*, *Кі́ва*, *Кі́дэ́рэц*, *Клёпа*,

Клёля, Клы́на, Кобачыха, Ковба, Ковзі́ль, Кодзю́кі, Колыда́, Корáй, Корыч, Коштэ́сь, Ку́бусевы, Ку́ндэль, Кыно́к, Кэ́рбылёва, Кэць, Кэч, Ла́дік, Лёндэ́р, Лёця, Льы́товы, Ля́вэр, Ля́лік, Ля́ха, Мазяко́вы, Макадо́ва, Манды́чэнь, Манджук, Мару́к, Ма́чко, Ме́дзер, Ме́йшыха, Мо́лік, Мо́нка, Мурмы́ль, Мэй́да, Мэ́ндзя, Ныко́дькы, Нышту́бэр, Прэ́кладо, Полб́зім, Полб́т, По́пыся, По́пэль, По́ця, Прэ́ндзя, Пу́рка, Пыто́па, Пы́цій, Пы́цюк, Пэ́дэ, Лэ́лён, Ромэ́са, Рэ́мезовы, Сканáль, Со́голь, Су́дар, Сумордо́вы, Тэ́лэпень, Фастры́гі, Ха́вэра, Ха́йка, Хо́йлыха, Хо́лоді́ловы, Храпко́вы, Хру́евы, Хурбэ́тка, Цабалéн, Цаліба́н, Цэ́д, Цю́іха, Цю́па, Цю́пэр, Цяврэ́ць, Чывыле́нчыха, Чыпэ́руха, Чэ́рах, Ша́блэчка, Ша́лялёвы, Ша́ло́н, Шку́та, Шло́я, Шлэ́йма, Шмо́ліха, Шмо́ня, Шму́ндзік, Шмы́га, Шмэ́к, Шмэ́ровы, Шмэ́шко, Шоб, Шпо́ка, Шу́ня, Шу́рна, Шчы́куль, Шылі́пéй, Шы́ндык, Шы́хны, Шэ́йдан, Шэ́рко, Шэ́сь, Ды́ль, Дэ́ніш, Ежы́ль, Ё́халка, Жумні́р [МБ 2024].

Прывядзём для некаторых мянушак суадносна дыялектныя словы і іх значэнні. Адзінкі выбраны з дыялектных даведнікаў, выдадзеных на працягу XX–XXI стст., за выключэннем слоўніка І. Насовіча.

Бадзыго́н – адпаведнае слова зафіксавана ў дыялектным слоўніку Брэстчыны і мае значэнне ‘вялікі, няскладны чалавек’ [ДСБ 1989: 17]. Таксама словам *быдзыгон* называюцца розныя віды стравы: ‘страва з цёртай бульбы, запечаная ў чыгунку’ (тамсама); ‘сдобная булка’, ‘хлеб из гречневой муки’, ‘запеканка из рисовой каши’, ‘пенка на кипяченом молоке’ [ЛП 1968: 21]. Мянушку *Бадзыгон* мае вялікі і няскладны чалавек.

Бара́ха – у дыялектнай мове існуюць словы *адбарахцець* ‘спыніць плявузганне’ [Юрчанка 1988: 36]; *барахлавацісты* ‘нізкай вартасці, якасці’ [Юрчанка 1988: 48], *чабарахнуць* ‘пабіць’ [СРЛГ 1999: 124]; *барахта* ‘пустякі, напярсяна’ [ССГ 1974: 302].

Бахма́н – дыялектныя слоўнікі фіксуюць падобныя словы *бахмалы* ‘лапушысты’ [СБГПЗБП 1979, 1: 230]; *бахматая* ‘позняя кветка’ [РС 2001: 521]; *бахмачы* ‘кутасы’ [Барадулін 2013: 29]; *бахматы* ‘чалавек з вялікім жыватом’; *бахмата* ‘шырока, мехавата’ [ТС 1982, 1: 45]. Магчыма, такую мянушку далі чалавеку з вялікім жыватом.

Баю́рка – у дыялектнай мове існуюць падобныя словы, аб’яднаныя семамі ‘паглыбленне’, ‘вада’: *баюра* ‘глыбокая гразкая лужына’, ‘аб’ёмны прадмет’, ‘лужына’, ‘разлітая вадкасць’, ‘выбоіна на дарозе’, ‘дзівосы’, ‘кар’ер, запоўнены вадой’ [ДСБ 1989: 20; ТС 1982, 1: 47; СГЦРБ 1990: 38]. Ва ўсіх лексемах прасочваецца сема ‘брудны’, магчыма, мянушку атрымаў чалавек па агульным знешнім выглядзе.

Бру́ндзя – на Гродзеншчыне захаваўся прыметнік *брундзовы* са значэннем ‘карычневы’ [СРЛГ 1999: 18].

Брыта́н – у народзе *брытаном* называюць чалавека паводле знешняга выгляду – ‘моцнага целаскладу’ [Ч 2006: 222]. На Магілёўшчыне

бытуе лексема *абрытант* 'неакуратны чалавек' [Бялькевіч 1970: 7]. Існуюць і назвы дзеянняў *брытаць* са значэннем 'капаць (пра дождж)' [НЛ 1977: 138]; *набрытаць* 'надзець аброць' [СГЦРБ 1990: 237]; *брытаць* 'блытаць' [СГЦРБ 1990: 45], 'плесці': *Некалі лапці з лазы брыталі і натпляталі гэтай самай лазой* [СБГПЗБП 1979, 1: 230].

Бурдыло – слоўнікі фіксуюць немалую колькасць лексем з падобным коранем. У кантэксце іменавання асобы вартымі ўвагі з'яўляюцца найперш лексемы *бурдыга* 'каржакаваты чалавек' [ЖНС 1992: 155] і *бурдыль* 'маленькая пабудова': *Стыяў у яго бурдыль гніленькыя хацінка аршын на сем* [МС 2008, 1: 120]. Прывядзём і іншыя словы: *бурдыль* 1) 'водняной пазурь, волдырь', 2) 'прыщ'; *бурдыліць* 'вспенивать что-л. жидкое'; *бурдыліцца* 'приходить в брожение, покрываться водяными пузырьками' [Станкевіч 1989: 179]; *взбурдычить* 'возмутить (о жидкости)' [ССГ 1974: 44]; *бурдыга* 'вялікі кусок, кавалак' [Цыхун 2014: 30]; *начабурдэхваць* 'шмат наліваць', *начабурдыхаць* 'наплёскацца' [Юрчанка 1985: 291] і інш.

Бындряч – у гаворках захаваліся падобныя словы з агульным значэннем 'лайдачыць': *брындаць* 'хадзіць без мэты' [МСНДМ 1960: 35]; *забрындаць* 'начать праздно проводить время' [ССГ 1974: 42]; *брында* 'гультай, валацуга' [Бялькевіч 1970: 184], 'неахайная жанчына' [СБГПЗБП 1979, 1: 229], 'бадзяга, не заняты працай чалавек' [СГЦРБ 1990: 44]; *брындзыбить* 'разгуливать по улице' [Расторгуев 1973: 56].

Гамула – на тэрыторыі Беларусі зафіксавана некалькі слоў з коранем *гамул-*: *гамула* 'неудачно выпеченный, недопеченный хлеб', *гамулом* 'сразу', 'гуртом' [Расторгуев 1973: 77]; *гамула* 'клёцкі з бульбы з салам' [Бялькевіч 1970: 132]; *гамулка* 'тормаз у веласіпедзе' [РСВ 2012, 1: 144]; *гамулець* 'прыстасаванне для тармажэння воза' [СГЦРБ 1990: 418]; *гамулка* 'кавалак, кусок' (тамсама 88); *гамулец* 'тормаз' [СРЛГ 1999: 110]; *Гамолаўка* 'ўрочышча' – назва паходзіць ад мянушкі чалавека, поле якога там было (*Гамола, Гамолка*) [Иванов 2007: 50].

Гінда – у дыялектнай мове існуе агульны назоўнік для ацэнкі фізічнага стану чалавека. Так, чалавека са слабым здароўем называюць *гінда* 'хваравіты, слабасільны' [Ч 2006: 254]. Лексема *гінда* ўжываецца пры лаянцы – *Гінда ты сьліная!* (гінда 'лаянка') [Бялькевіч 1970: 135], а таксама ва ўстойлівым выразе *Гінда попова!* 'худая, высокая жанчына' [Зайка 2015: 197].

Гуцовы, Гуцюкоў – існуе назва *гуц*, якая характарызуе чалавека паводле яго адносін да працы – 'гультай лянівны' [Ч 2006: 368]. Мянушка мае пашырэнне на тэрыторыі ўсяго Беларускага Палесся. Як доказ прывядзём наступны прыклад: *Гуцаў Берэзнік* 'название молодого березового леса связано с прозвищем человека Гуц' [Иванов 2007: 61]. Магчыма, мянушка суадносіцца і з апелятывамі *гуцала* 'о человеке с тяжёлой

походкой' [ССГ 1974: 101]; *гуцка* 'надворная свіння, кабан' [Бялькевіч 1970: 143]. У дачыненні да іменавання асобы варта прывесці і прыказку *Намуціла Гуця, што не паесць і цібця*. Дыялектныя слоўнікі фіксуюць і словы *гуць* са значэннем 'пра хістанне' [НЛ 1977: 173] і *гуціць* 'спецыяльна скарыстаць салому для гною' [МС 2015, 1: 150].

Кідэрэц – у гаворках Брэстчыны было вядома слова *кідэры* 'мяккія складкі, фалды' [ДСБ 1989: 95]. Дыялектныя слоўнікі фіксуюць адзінку *кідэрма* са значэннямі 'клін у адзенні' [Жыдовіч 1977: 64] і 'клін у шыцці' [СГЦРБ 1990: 192].

Кундэль – слоўнік мікратапонімаў, падрыхтаваны А. Зайкам, фіксуе назву поля *Кундэлево* [Зайка 2018: 110]. Слоўнікі беларускіх народных гаворак ХХ–ХХІ стст. утрымліваюць шэраг лексем з каранем *кунд-/кундз-*: *укундзэбіць* 'упарадкаваць, навесці парадак у чым-н.' [Мілкоўскі 2011: 34]; *кундавы* 'худы, змораны': *Ух, зараза кундзевы, гледзі, шо зарэ ногі вуцягнеш!* [ТС 1982, 2: 251]; *кундзэхаць* 'дабірацца' [РСВ 2012: 272]; *кундзель* 'недарослік' [Яўсеєў 1978: 62]; *Кундзель ты чортаў, што ты зьдзелыў?* [Шатэрнік 1929: 490]; *скундзяблены* 'згорблены, сагнуты' [Пашкевіч 2008: 43]; *скундзэбіцца* 'сагнуцца, панікнуць, сціснуцца' [Цыхун 2014: 214]; *скундзябіцца* 'змарнець, знійкавец' [ТС 1985, 5: 52]. Тэматычныя слоўнікі "Чалавек" прыводзіць наступныя словы: *кундзель*, *кундаль* 'невысокі', 'нізкі ростам чалавек' [Ч 2006: 229]; *скундзяблены* 'гарбаты', 'які мае горб, сагнуты' [Ч 2006: 209], *кундзя* 'тоўсты, поўны', 'значны ў аб'ёме' [Ч 2006: 250], *кундзявы* 'худы', 'з тонкім, хударлявым целам' [Ч 2006: 258].

Лытовы – таго, хто ўхіляецца ад працы, лодара беларусы называюць *лыт* 'гультай, лянівы' [Ч 2006: 366]. Ва ўсходнепалескіх гаворках слова з'яўляецца мнагазначным. Гэта 1) 'лазовы або ліпавы дубец, прыгодны для здымання кары на лыкі', 2) 'кара з маладой ліпы' [ТС 1984, 3: 51].

Пэдэ – у жывой народнай мове бытавалі дзеясловы *пэдкаць* 'мазаць', 'брудзіць' [РСВ 2012, 1: 63]; *запэдкацца* 'заляпацца' [Юрчанка 1985: 186]; *запэдканы* [Юрчанка 1988: 16]; *повпэдканкі* 'загрязнены' [Насовіч 1870: 437]; *пэдкаць* 'забруджваць' [НС 1975: 140].

Рэмезовы – у палескіх гаворках слова *рэmez* ужывалася са значэннем 'птушка' *Рэмез звіае кубло, і дзве ходы ў ім* [ТС 1984, 2: 140]; *Бувае нападная пташэчка, то рэмез з другога боку і вылезе з свого кубля* [ТС 1984, 2: 147]. Існуе і мікратапонім, утвораны ад апелятыва *рэmez*, – *Рэмезаў лес* [Зайка 2018: 173].

Хавра – існаваў назоўнік *хаврей* 'барин, дворянин' [ССГ 1974: 960], а таксама дзеяслоў *охавронить* 'акукуціць', 'охватываць' [Ластойскі 1924: 451].

Хайка – верагодна, гэта было асабовае імя, бо слова захавалася толькі ва ўстойлівых выразах, дзе пішацца з вялікай літары: *Як Хвайка*

на Бэрку 'з захапленнем (адносіцца)' [Юрчанка 2002: 202]; *Хайка у калымаги ўдзіць – тавары вязець* [ССГ 1974: 336].

Храпко́в – амаль усе дыялектныя слоўнікі падаюць словы *храпка* са значэннем 'цвёрдае сцябло ў качане капусты', 'качарэжка' [Бялькевіч 1970: 475; РСВ 2014, 2: 246]. Існуюць таксама лексемы *храпанне* 1) 'хрустанне', 2) 'важкі ўдар пры падзенні' [Юрчанка 2002: 282]; *сухрапкі* 'замёрзлая гразь', 'груда' [СБГПЗБП 1984, 5: 28]; *храпка* 'нос', 'адна з парных знадворных адтулін носа' [Ч 2006: 184]; 1) 'храпка', 2) 'нос', 3) 'дровы з маладога сасняку' [Юрчанка 1969: 238]; зневажальнае 'старуха, карга, хрычэвка' [Станкевіч 1989: 297]. Некаторыя слоўнікі прыводзяць фразеалагізм *знаты храпку* 'мець злосьць' [ДСБ 1989: 68; НЛ 1977: 93].

Як паказвае прыведзены матэрыял, большасць дыялектных слоў нясе ў сваёй семантыцы характарыстычную ацэнку, якая можа быць матыватарам пры выбары мянушкі. Ацэнка, якую даюць намінатары пры іменаванні, матывуецца прафесійнымі, фізічнымі, псіхічнымі і іншымі станоўчымі рысамі/недахопамі, а таксама залежыць ад грамадства і ўзроўню культуры той супольнасці людзей, у якой імя-мянушка з'явілася.

Многія з прыведзеных дыялектных лексем, з якімі суадносяцца імёны-мянушкі, з'яўляюцца агульнымі назвамі чалавека паводле знешняга выгляду і эмацыянальнага стану, паводле паводзін і адносін да працы.

Збор, фіксацыя, навуковы аналіз рэгіянальных моўных адзінак абумоўлены тым фактарам, што сёння значна зменшылася колькасць людзей, якія валодаюць важнымі для мовазнаўства ведамі (прынцыпы іменавання таго ці іншага мікрааб'екта, семантыка оніма; матывацыйная аснова мянушкі; значэнне большасці безэквівалентных адзінак і інш.). Таму з'яўляецца актуальным даследаванне дыялектных моўных адзінак, у прыватнасці мянушак і мікратапонімаў. З адыходам носьбітаў мянушак знікае і іменаванне, а таксама з адыходам носьбітаў дыялекту губляецца матывацыя ўзнікнення мянушкі, а затым знікае і сама адзінка.

Вывучэнне дыялектнай анамастыкі Брэсцка-Пінскага Палесся дае магчымасць ацаніць суадносіны анамастычнай сістэмы літаратурнай мовы і дыялектнай, ахарактарызаваць матэрыяльную, структура-арганізацыйную спецыфіку анамастычнай прасторы дыялекту ў адносінах да анамастыкі беларускай літаратурнай мовы; апісаць рэпрэзентацыю анамастычных ведаў у рэгіянальнай моўнай карціне свету.

Семантыку анамастычных адзінак (мянушак, мікратапонімаў) дапамагае выявіць даследаванне значэння дыялектных слоў, што дазваляе звязаць анамастычны матэрыял з моўнай карцінай свету і разгледзець яго як сродак захавання гістарычнай памяці носьбітаў заходнепалескіх гаворак.

Даследаванне дыялектнай анамастыкі (мянушак і мікратапонімаў) дазволіць сфарміраваць цэласнае ўяўленне пра асаблівасці рэгіянальнай дыялектнай моўнай карціны свету.

References

- Baradulin Ryhor. 2013. *Vušacki slovazbor Ryhora Baradulina*. Minsk: Knihazbor [Барадулін Рыгор. 2013. *Вушацкі словазбор Рыгора Барадуліна*. Мінск: Кнігазбор].
- Bjal'kevič Ivan. 1970. *Krajovery slojnik usходnjaj Mahilioŭščyny*. Minsk: Navuka i tэхnika [Бялькевіч Іван. 1970. *Краёвы слоўнік усходняй Магілёўшчыны*. Мінск: Навука і тэхніка].
- Ї 2006 = Kuncëvič Ljubоў, Kryvicki Aljaksandr (rэд.). 2006. *Čalavek: tэматычны slojnik*. Minsk: Belaruskaja navuka [Ч 2006 = Кунцэвіч Любоў, Крывіцкі Аляксандр (рэд.). 2006. *Чалавек: тэматычны слоўнік*. Мінск: Беларуская навука].
- Сухун Апанас. 2014. *Skarby narodnaj movy: Z leksičnaj spadčyny naseľnikaj Haradzenskaha rajonu. Č. 2. Narodnja: Haradzenskaja biblijatэka* [Цыхун Апанас. 2014. *Скарбы народнай мовы: З лексічнай спадчыны насельнікаў Гарадзенскага раёну. Ч. 2. Гародня: Гарадзенская бібліятэка*].
- Demidova Kalerija. 2008. *Dialektnaja jazykovaja kartina mira i osobennosti ejo reprezentacii v častnyx dialektnyx sistemax (na materiale russkix govoroв Urala)*. V: S.A. Muзnikоv, E.Ž. Kuznesоva, O.N. Krylova, O.V. Glebova (rэд.). *Leksičeskij atlas russkix narodnyx govoroв (materialy i issledovanija)*. Sankt-Peterburg: Nauka. 68–80 [Демидова Калерія. 2008. *Дыялектная языковая картина мира и особенности её репрезентации в частных диалектных системах (на материале русских говоров Урала)*. В: С.А. Мызников, Е.Ж. Кузнецова, О.Н. Крылова, О.В. Глебова (ред.). *Лексический атлас русских народных говоров (материалы и исследования)*. Санкт-Петербург: Наука. 68–80].
- DSB 1989 = Malažaj Halina (rэд.). 1989. *Dyjalektny slojnik Brэstčyny*. Minsk: Navuka i tэхnika [ДСБ 1989 = Малажай Галіна (рэд.). 1989. *Дыялектны слоўнік Брэстчыны*. Мінск: Навука і тэхніка].
- Ivanov Andrej. 2007. *Mikrotoponimija Mozyrskoho Poles'ja*. Mozyr': УО МНРУ im. I. P. Šamjakina [Иванов Андрей. 2007. *Микропонимия Мозырского Полесья*. Мозырь: УО МГПУ им. И. П. Шамякина].
- Jaўseeŭ Ryhor. 1978. *Maci kazala tak...* Minsk: Navuka i tэхnika [Яўсееў Рыгор. 1978. *Маці казала так...* Мінск: Навука і тэхніка].
- Jurčanka Neorhij. 1969. *Narodnaja sinanimija*. Minsk: Navuka i tэхnika [Юрчанка Георгій. 1969. *Народная сінанімія*. Мінск: Навука і тэхніка].
- Jurčanka Neorhij. 1985. *Narodnae vytvornaе slova: Z havorki Mscislaŭščyny. R–Ja*. Minsk: Navuka i tэхnika [Юрчанка Георгій. 1985. *Народнае вытворнае слова: З гаворкі Мсціслаўшчыны. Р–Я*. Мінск: Навука і тэхніка].
- Jurčanka Neorhij. 1988. *Sučasnaе narodnaе slova: Z havorak Mscislaŭščyny: slojnik*. Minsk: Navuka i tэхnika [Юрчанка Георгій. 1988. *Сучаснае народнае слова: З гаворак Мсціслаўшчыны: слоўнік*. Мінск: Навука і тэхніка].
- Jurčanka Neorhij. 2002. *Narodnae mudrasloŭe: Slojnik*. Minsk: Belaruskaja navuka [Юрчанка Георгій. 2002. *Народнае мудраслоўе: Слоўнік*. Мінск: Беларуская навука].
- Lastoŭski Vaclaŭ. 1924. *Padručny rasijska-kryŭski (belaruskі) slojnik*. Koŭna [Ластоўскі Вацлаў. 1924. *Падручны расійска-крыўскі (беларускі) слоўнік*. Коўна].
- Levancëvič Lena. 2025. "Karcina svetu": pytanni typalohii ŭ lінгвістычных dasledavannjax. "Trudy VNTU". Ser. 4. Print- i mediatekhnologii № 1 (291): 120–125 [Леванцэвіч Лена. 2025. "Карціна свету": пытанні тыпалогіі ў лінгвістычных даследаваннях. "Труды БГТУ". Сер. 4. Принт- і медіатэхналогіі № 1 (291): 120–125].

- LP 1968 = Tolstoj Nikita (red.). 1968. *Leksika Poles'ja*. Moskva: Nauka [ЛП 1968 = Толстой Никита (ред.). 1968. *Лексика Полесья*. Москва: Наука].
- MB 2024 = Levancëvič Lena (sklad.). 2024. *Mjanuški Brëstčynu: vičëbny sloŭnik*. Brëst: BrDU imja A. S. Puškina [МБ 2024 = Леванцэвіч Лена (склад.). 2024. *Мянушкі Брэстчыны: вучэбны слоўнік*. Брэст: БрДУ імя А. С. Пушкіна].
- Milkoŭski Vjačaslaŭ. 2011. *Matčyna slova: sproba sloŭnička nekatoryx rëhijanal'nyx havorak*. Minsk: Prava i èkanomika [Мілкоўскі Вячаслаў. 2011. *Матчына слова: спроба слоўнічка некаторых рэгіянальных гаворак*. Мінск: Права і эканоміка].
- MS 2015 = Kurcova Veranika, Kuncëvič Ljuboŭ (rëd.). 2015. *Mova Sennensčynu: dyjalektny sloŭnik: u 2 t*. Minsk: Navuka [МС 2015 = Курцова Вераніка, Кунцэвіч Любоў (рэд.). 2015. *Мова Сяненнічыны: дыялектны слоўнік: у 2 т.* Мінск: Навука].
- MSNDM 1960 = Jankoŭski Fiodar (rëd.). 1960. *Matëryjaly dla sloŭnika narodna-dyjalektnaj tovu*. Minsk: Vyd. Beldzjaržunivetsitëta imja U. I. Lenina [МСНДМ 1960 = Янкоўскі Фёдар (рэд.). 1960. *Матэрыялы для слоўніка народна-дыялектнай мовы*. Мінск: Выд. Белдзяржуніверсітэта імя У. І. Леніна].
- NL 1977 = Kryvicki Aljaksandr, Mackevič Juzëfa (rëd.). 1977. *Narodnaja leksika*. Minsk: Navuka i tëhnika [НЛ 1977 = Крывіцкі Аляксандр, Мацкевіч Юзэфа (рэд.). 1977. *Народная лексіка*. Мінск: Навука і тэхніка].
- Nosovič Ivan". 1870. *Slovar' bělorusskago narëč'ija. Sanktpeterburg'*: Otd-nie Rus. jaz. i slovesnosti Imp. Akad. Nauk" [Носовичъ Иванъ. 1870. *Словарь бѣлорускаго нарѣчія*. Санктпетербургъ: Отд-ніе Рус. яз. и словесности Имп. Акад. Наука].
- NS 1975 = Kryvicki Aljaksandr, Mackevič Juzëfa (rëd.). 1975. *Z narodnaha sloŭnika*. Minsk: Navuka i tëhnika [НС 1975 = Крывіцкі Аляксандр, Мацкевіч Юзэфа (рэд.). 1975. *З народнага слоўніка*. Мінск: Навука і тэхніка].
- Paškevič Mikola. 2008. *Rubel'ski leksika-frazealahičny sloŭnik*. Brëst: BrDU imja A. S. Puškina [Пашкевіч Мікола. 2008. *Рубельскі лексіка-фразеалагічны слоўнік*. Брэст: БрДУ імя А. С. Пушкіна].
- Rastorguev Pavel. 1973. *Slovar' narodnux govoroŭ zapadnoj Brjanščiny*. Minsk: Nauka i tehnika [Расторгуев Павел. 1973. *Словарь народных говоров западной Брянщины*. Минск: Наука и техника].
- RS 2001 = Kuncëvič Ljuboŭ, Kryvicki Aljaksandr (rëd.). 2001. *Raslinny svet: tëmatyčny sloŭnik*. Minsk: Belaruskaja navuka [РС 2001 = Кунцэвіч Любоў, Крывіцкі Аляксандр (рэд.). 2001. *Расліны свет: тэматычны слоўнік*. Мінск: Беларуская навука].
- RSV 2012–2014 = Zlobin Lidzija (rëd.). 2012–2014. *Rëhijanal'ny sloŭnik Vicebščynu: u 2 č*. Vicebsk: UA "VDU imja P. M. Mašërava" [РСВ2012–2014 = Злобін Лідзія (рэд.). 2012–2014. *Рэгіянальны слоўнік Віцебшчыны: у 2 ч.* Віцебск: УА "ВДУ імя П. М. Машэрава"].
- SBHPZBP 1979–1986 = Mackevič Juzëfa (rëd.). 1979–1986. *Sloŭnik belaruskix havorak rajnočna-zachodnjaj Belarusi i jae pahraničča: u 5 t*. Minsk: Navuka i tëhnika [Мацкевіч Юзэфа (рэд.). 1979–1986. *Слоўнік беларускіх гаворак раённа-заходняй Беларусі і яе пагранічча: у 5 т.* Мінск: Навука і тэхніка].
- SHCRB 1990 = Mjaceł'skaja Eŭdakija (rëd.). 1990. *Sloŭnik havorak cëntral'nyx rajonaj Belarusi: u 2 t*. Т. 1. Minsk: Universitëckaje [СГЦРБ 1990 = Мяцельская Еўдакія (рэд.). 1990. *Слоўнік гаворак цэнтральных раёнаў Беларусі: у 2 т.* Т. 1. Мінск: Універсітэцкае].
- SRLH 1999 = Danilovič Mikalaj, Scjacko Pavel (rëd.). 1999. *Sloŭnik rëhijanal'naj leksiki Hrodzensčynu*. Hrodna: HrDU [СРЛГ 1999 = Даніловіч Мікалай, Сцяцко Павел (рэд.). 1999. *Слоўнік рэгіянальнай лексікі Гродзеншчыны*. Гродна: ГрДУ].
- SSH 1974 = Ivanova Alla (red.). 1974. *Slovar' smolenskix govoroŭ: Vyp. 1. A–B*. Smolensk: b.i. [ССГ 1974 = Иванова Алла (ред.). 1974. *Словарь смоленских говоров: Вып. 1. А–Б*. Смоленск: б.и.].
- Stankevič Jan. 1989. *Belarуска-rasijski (Vjalikalitoŭska-rasijski) sloŭnik*. N'ju-Jork: Lew Sapieha Greatlitvan (Byelorussian) Foundation [Станкевіч Ян. 1989. *Беларуска-расійскі*

- (*Вялікалітоўска-расійскі*) слоўнік. Нью-Ёрк: Lew Sapieha Greatlitvan (Byelorussian) Foundation].
- Šatėrnik Mikalaj. 1929. *Krajoŭy sloŭnik Červenščyny*. Pad rėdaksyčaj M. Ja. Bajkova i B. I. Ępimaha-Šypily. Minsk: Vydane Belaruskae Akadėmii Navuk [Шатэрнік Мікалай. 1929. *Краёвы слоўнік Чэрвеншчыны*. Пад рэдакцыяй М. Я. Байкова і Б. І. Эпімаха-Шыпілы. Мінск: Выданьне Беларускае Акадэміі Навук].
- TS 1982–1985 = Krywicki Aljaksandr (rėd.). 1982–1985. *Turaŭski sloŭnik: u 5 t.* Minsk: Navuka i tėchnika [ТС 1982–1985 = Крывіцкі Аляксандр (рэд.). 1982–1985. *Тураўскі слоўнік: у 5 т.* Мінск: Навука і тэхніка].
- Zajka Ales'. 2015. *Prykazki i prymaiŭki, žarty i kalambury, pryhavorki i jazykalomki, vjasel'nyja pryhavorki pry dzjal'be karavaja, vitanni i zyučėnni, vetlivyja i laskavyja vyrazy, zascjarohi i prysjahanni, praklony i adkljacci, žartoŭnyja praklony i dražnilki-kepiki, znevažanni i paraŭnanni, prykmety narodnaha kalendara z Kosauščyny*. Minsk: Tėchnalohija [Зайка Алесь. 2015. *Прыказкі і прымаўкі, жарты і каламбурьы, прыгаворкі і языкаламкі, вясельныя прыгаворкі пры дзьяльбе каравая, вітанні і зычэнні, ветлівыя і ласкавыя выразы, засцярогі і прысяганні, праклёны і адкляцці, жартоўныя праклёны і дражнілкі-кепікі, зневажанні і параўнанні, прыкметы народнага календара з Косаўшчыны*. Мінск: Тэхналогія].
- Zajka Ales'. 2018. *Mikratapanimika Ivacėvičšyny*. Minsk: Tėchnalohija [Зайка Алесь. 2018. *Мікратапаніміка Івацэвіччыны*. Мінск: Тэхналогія].
- Žalnina Elena. 2013. *Dialektnaja leksika kak otryaženiie regional'noj antroponimičeskoj kartiny mira*. Avtoferat dissertacii na soiskanie učenoi stepeni kandidata filologičeskich nauk. Tambov [Жалнина Елена. 2013. *Диалектная лексика как отражение региональной антропонимической картины мира*. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук. Тамбов].
- ŽNS 1992 = Jaškin Ivan, Mixajlaŭ Pavel (rėd.). 1992. *Žyvoe narodnae slova: dyjalektalahičny zbornik*. Minsk: Navuka i tėchnika [ЖНС 1992 = Яшкін Іван, Міхайлаў Павел (рэд.). 1992. *Жывое народнае слова: дыялекталагічны зборнік*. Мінск: Навука і тэхніка].
- Žydovič Maryja. 1977. *Matėryjaly dla sloŭnika minska-maladzečanskix havorak*. Minsk. Vydavectva Belaruskaha dzjaržaŭnaha űniversitėta [Жыдовіч Марыя. 1977. *Матэрыялы для слоўніка мінска-маладзечанскіх гаворак*. МінскЖ Выдавецтва Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта].

STRESZCZENIE: Artykuł definiuje pojęcie regionalnego językowego obrazu świata; określa rolę dialektalnych onimów w kształtowaniu obrazu językowego. W artykule analizowane są niemotywowane przezwiska Polesia Brzesko-Pińskiego, które są skorelowane z leksemami dialektalnymi (lokalizmami). Celem artykułu jest ukazanie znaczenia słów dialektalnych, z którymi skorelowane są przezwiska mieszkańców Polesia Brzesko-Pińskiego, oraz pokazanie reprezentacji wiedzy onomastycznej w regionalnym językowym obrazie świata. Porównanie onimów z dialektalnymi apelatywami jest w pewnym stopniu interesujące, ponieważ pozwala zidentyfikować etymologię nie tylko dialektalnych onimów, ale także oficjalnych nazwisk, tomonimów, hydronimów. Jednostki te zawierają wiedzę antroponimiczną, która odzwierciedla wizję i postrzeganie świata przez człowieka, które powstały w wyniku konceptualizacji i kategoryzacji otaczającego świata.

SŁOWA KLUCZOWE: regionalny językowy obraz świata, przezwisko, lokalizm, onomastyka dialektalna, Polesie.

АНАТАЦЫЯ: У артыкуле вызначаецца паняцце рэгіянальнай моўнай карціны свету; акрэсліваецца роля дыялектных онімаў у фарміраванні моўнай карціны; аналізуюцца немагчымавання мянушкі Брэсцка-Пінскага Палесся, якія суадносяцца з дыялектнымі лексэмамі (лакалізмамі). Мэта працы – выявіць значэнні дыялектных слоў, з якімі суадносяцца мянушкі жыхароў Брэсцка-Пінскага Палесся; паказаць рэпрэзентацыю анамастычных ведаў у рэгіянальнай моўнай карціне свету. Супастаўленне онімаў з дыялектнымі апелятывамі ўяўляе сабой пэўную цікавасць, паколькі дазваляе выявіць этымалогію не толькі дыялектных онімаў, але і афіцыйных прозвішчаў, тамонімаў, гідронімаў. Гэтыя адзінкі ўтрымліваюць антрапанімічныя веды, якія адлюстроўваюць бачанне і ўспрыняцце свету чалавекам, што склаліся ў выніку канцэптуалізацыі і катэгарызацыі навакольнага свету.

КЛЮЧАВЫЯ СЛОВЫ: рэгіянальная моўная карціна свету, мянушка, лакалізм, дыялектная анамастыка, Палессе.